

Sildin

Saman við tvøstinum og spikunum man sildin vera besta føðsla, hugsast kann at fáa úr havinum — helst hin besta yvirhøfur.

Hon hevur eisini í öldir verið bjargingin hjá mongum strandsamfeløgum, sum mangan lagaðu alt teirra vinnuliga virksemi eftir teimligu regluligu og sera tíðarføstu rendum, sildin hevði móti strondum teirra.

Hóast rættuliga ójavna gongd á okkara leiðum seinna árin, so hevur sild eisini verið veidd á føroysku firðunum so leingi nakar minnst, og var hon frá seinna vikingatíð og langt upp í hanseata tíðini, tá teirra salt í Norðurlondum kom at gera sama undurverk, sum nútíðar frystiutgerðin hjá okkum í dag, ein hin mest týðandi útflutningsvøra norðbúgva.

Hjá okkum sjálvum var sildafiskiskapurin við gørunum øll fimti- og seksti árin óført ikast til landshúsarhaldið, og so góðar vóru vónirnar til henda næstan »ótømandi« stovn, at

farið varð eftir henni við veldugum nótaflota, so effektivum sum eingin áður droymdi um.

Og væl gekk, inntøkurnar sprongdu øll mörk og vóru ikki yvirhálaðar fyrr enn rækjuævintýrið kom í hæddina — men bráðdliga var sildin horvin.

Hví, eru menn ikki bara heilt samdir um, men ikki ósamdir um, at veiðan var vorðin ov stór, at markið fyri møguligari stovnsendurnýggjan var rokkið.

Sildin varð friðað, veiðibannið kanska meira virt av okkum, enn teimum grannum okkara, sum enn finga hana inn í firðirnar, men samanumtikið so frægt varð hesi uml. 20 seinastu árin, at hon aftur sæst bragda.

At tann tilvirkingaríðnaður og tann marknaður, sum tá var til at fáa hesa fráluku føði út til brúkaran í keyparalondunum, ikki er til longur, tí hann við horvni sildini mátti leggja um

til aðrar framleiðslur, er sjálsagt stórt spell, nú aftur ber til at veiða sild í smáum.

Føðsluvirðið í sildini, sammett við annan fisk ella føði, gerst ikki upp í krónum og oyrum og ikki er væntandi, at vit í næstu framtíð røkka einum sildaprísi samsvarandi hesum virði, men hóast tað er helst góð framtíð fyri sildini.

Sjálvir eiga vit víðan part av tilhaldi hennara, sjálvir kunnu vit veiða og virka hana, men málið er aftur at fáa markna fyrri henni.

Hvussu hetta gerst, vita politikkara og sölufólk betur, men skal vón vera fyrri at tað eydnast, má sami dentur leggjast á skilagott samstarv yvir sjó- og landamörk, sum sýnt varð, tá rættuliga góðu friðingartiltekningini á sinni vórðu sett í verk.

Verandi millumtjóðasamstarv um verju av sildini má onkursvegna kunna mennast til eisini at fevna um bestu nýtslu av teimum nøgdum, aftur semja fæst um at veiða.

Laksurin er eitt og royndirnar av altjóða samstarvinum um hann kenna vit, men týðningurin av hesum fiski kemur ongantíð nær í námind av tí, sildin aftur kann gerast, fara vit undir hetta í felag og við skili.

Sildin má í øllum førum aldri aftur veiðast til ídnað ella aftur verða brúkt at brenna í verksmiðjuskorsteinum. Til tess er hetta havsins silvur ov dýrbært.

sosigaley

Dimmalætting
14. SEPTEMBER

DAGBLAÐIÐ

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR

NORÐURSTØ

Limaskap áðrenn sjálvstýri

Dagblaðið skrivur, at tað ráddi um hjá Sambandsflokkinum at reka Føroyar inn í EF áðrenn ríkisrættarlaga støða okkara verður broytt:

Herfyri blakaði Sambandið hamin og formáðurin tók avgjörða stöðu fyri limaskapi í EF — vegna allan flokkin. Einasta veruliga grundgeving var, at vit »máttu verða fyrr í EF enn Noreg«, utfrá hesum metti Sambandið, at vit kundu fáa avgjörðar fyrimunir í avtalum um sølu av fiski til EF, fram um Noreg og t.d. Ísland.

Men veruliga orsøkin liggur sum vera man

adrastadur. Danska Uttanríkisráðið hevur alment boðað frá, at Føroyar als ikki kunnu gerast sjálvstøðugir limir í EF við verandi ríkisrættarlaga stöðu. Tí hastar tað hjá Sambandinum at reka Føroyar inn í EF, áðrenn nakar fer at pilka við og móguliga broyta okkara ríkisrættarlaga stöðu.

Ímeðan hava vit so fingið eina handilsavtalu við EF. Hon er góð og kann gerast enn betur. Og meira enn tað: Við hesi avtalu er nú als einki, sum talar fyri foroyiskum limaskapi í EF, heldur tvørturímóti.

Allar sakir skulu fram

Oyggjatiðindi skriv um læknan, sum fekk bót fyri mistak. Bláðið heldur, at tá hetta eina málið verður tikið fram, skulu eisini øll líknandi fram í ljósmálan:

Men nú hesin læknin varð dómur, var tað kanska heldur ikki nakad logið kortini. Hann er — vita fleiri — forfylgdur av øðrum lækninum á Landssjúkrahúsinum. Og ikki óvanligt er at læknar spilla aðrar læknar út fyri sjúklingum. Og tá man tað so bara vera øvund sum liggur til grund.

Og tá er heldur ikki langt til óndar tankar sum forfylging.

Vit fara ikki her at verja nakran lækna fyri

í ósketni at hava verið orsøkin til deyða ella annan líkamligan skaða. Vit vilja bara hava at allar slíkar sakir koma fram, og ikki at summar fara út við svøllum og øðrum óhugnaligum, sum hendir á Landssjúkrahúsinum.

Vit vita bara at hesin dómur, seki og dugnaligi læknin ikki kann vera tann einasti á Landssjúkrahúsinum í Havn sum kann gera mistøk. Lat okkum tí fáa alt fram í ljósmála, og ikki bara ganga og finna syndabukkar til ávis mál.

Ongin kann fola seg tryggan eftir hendan dóm, og aldeilis ikki tá vit vita um onnur dómir við ikki so frægt sum verða kannaði.

Skelkandi tøl

Tað eru skelkandi tøl at lesa í júst útkomnu ársfrádrágingini hjá Húsálansgrunninum.

Terminseftirstøðan er tvífaldað eftir fyra árum. Eftirstøðan er nú stívliga sjey milliúnir.

Av tílíkum orsøkum noyðast eisini alt fleiri at fara frá húsi og heimi. Í mong ár hava eini fimmi sethús verið seld á tvingisøllu. Í 1989 kom talið upp á 10 og í fjór heilt upp á 35. Stjórin í Húsálansgrunninum óttast fyrri, at talið verður ikki langt niðan fyri hálvt hundrað í ár.

Stjórin í Húsálansgrunninum er heldur ikki bangin fyrri at siga,

hvør ábyrgdina hevur. Nevniliga peningastovnamir, sum beinleiðis hava yvirfíggið sethús í kapprenningini um viðskiftafólk. Nú kemur hetta okkum øllum aftur um brekku. Júst hetta hava vit skrivað síður upp og niður um og mong onnur ávarðaðu eisini, men tað var sum at sletta vatn á gás. Vónandi eru peningastovnamir vörnir eitt sindur klókari av hesum dýra mistaki